

עוד הודיעם שְׁפָה יִהְיוּ קָנִים מִה' וּמִיִּשְׂרָאֵל פְּרוּשׁ מִה' פְּשִׁיעֵכֶרֶוּ לְמַלְחָמָה עַל דֶּךָ שְׁפָחְתִּי שְׁתִּקֶּה כְּנֹתֶם לְקֹדֶשׁ שֵׁם שָׁמַיִם וְלִהְיֹתֶם בְּשִׁבִיל קִיָּים תְּנַאי הָאָרֶץ, וּמִיִּשְׂרָאֵל לְכָל יִחְשְׁדוּ שֶׁשָּׂאָה הִתְהַה בְּלִבָּם מִמְּקַרְגְּלֵי קִמּוֹ שְׂאֵמֶר לָהֶם מִשָּׁה קִמְתֶּם סִתֵּם אֲבוֹתֵיכֶם פְּרָבוֹת אֲנָשִׁים חֲסָאִים שְׁפָנֹתֶם לְשׁוֹב מֵאֲחָה ה', וְאָמְרוּ וְהִתְהַה הָאָרֶץ וְגו' הַבְּטִיחֶם שְׁבֹנוֹת הַתְּקַנֶּם בְּגֵדֵם הָאָרֶץ אֲתָה וְלֹא תִהְיֶה נִגְזָלוֹת מִקֶּם, וּמִמּוֹצֵא דְבָר אֲתָה לְמַד שָׂאֵם לֹא יַעֲשׂ קְדוֹר מִשָּׁה יִשְׁלָלוּ מִקַּל הַבְּשָׁחוֹת הַטּוֹבוֹת:

5. וְיִגְדַל מִטּוֹב הַיָּמִים

הַאִישׁ הִירָא וְרַךְ הַלֵּב [כ] כַּמְשִׁמְעוּ. שְׂאִין בְּלִבּוֹ כַּח לַעֲמוֹד בְּקִשְׁרֵי הַמְּלַחְמָה. וּמֵאַחַר שִׁיכְנֶם בְּקִשְׁרֵי הַמְּלַחְמָה יִשְׁעֵן עַל טְקוּהַ יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעוֹ כַּעֲת צָרָה וְיִדַע שֶׁעַל יְחִוֵּד הַשֵּׁם הוּא עוֹשֶׂה מְלַחְמָה וְיִשִּׁים נַפְשׁוֹ בַּכַּפּוֹ וְלֹא יִירָא וְלֹא יִפְחַד וְלֹא יִחְשׁוֹב לֹא בְּאִשְׁתּוֹ וְלֹא בְּבָנָיו אֲלֵא יִמְחָה זְכוּרֹנָם מִלְּבוֹ וְיִפְנֶה מִכָּל דְּבַר לְמַלְחָמָה. וְכָל הַמְּתַחִיל לַחֲשׁוֹב וְלִהְרַחֵר בְּמַלְחָמָה וּמִבְּחִיל עֲצֻמוֹ עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. שְׂנֵאֲמֵר אֵל יִרְךָ לְבַכְכֶּם אֵל תִּירָאוּ וְאֵל תַּחֲמוּ וְאֵל תַּעֲרִצוּ מִפְּנֵיהֶם. וְלֹא עוֹד אֲלֵא שֶׁכָּל דָּמִי יִשְׂרָאֵל תְּלוּיִן בְּצוּאָרוֹ. וְאִם לֹא נִצַּח וְלֹא עָשָׂה מְלַחְמָה כָּכָל לְבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ. הִרִי זֶה כְּמִי שֶׁשָּׁפַךְ דָּמֵי הַכֵּל. שְׂנֵאֲמֵר וְלֹא יִמֵּם אֵת לֵבָב אֲחִיו לְכַבְּו. וְהִרִי מַפְרֹשׁ בְּקַבְלָה אֲרוֹר עוֹשֶׂה מְלַאכְתּוֹ ה' רַמְיָה וְאֲרוֹר מוֹנֵעַ חֲרָבוֹ מִדָּם. וְכָל הַנִּלְחָם בְּכָל לְבוֹ בְּלֹא פֶחַד וְתַהֲיִה כּוֹנֵנִתוֹ לְקֹדֶשׁ אֵת הַשֵּׁם בְּלִבְדוֹ. מוֹכַטָּה לוֹ שְׂאֵל יִמְצֵא נֹזֵק וְלֹא תִנְיַעְתּוּ רַעַה. וְיִבְנֶה לוֹ בֵּית נִבּוֹן בְּיִשְׂרָאֵל וְיִזְכֶּה לוֹ וּלְבָנָיו עַד עוֹלָם וְיִזְכֶּה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. שְׂנֵאֲמֵר כִּי עֹשֶׂה יַעֲשֶׂה ה' לְאֲדוֹנֵי בֵּית נֶאֱמָן כִּי מְלַחְמֵת ה' אֲדוֹנֵי נִלְחָם וְרַעַה לֹא תִמְצֵא כִּי וְגו' וְהִיתָה נַפְשׁ אֲדוֹנֵי צָרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ:

3. וְיִגְדַל מִטּוֹב הַיָּמִים

אֲבָל יִשׁוֹב הַעֲנִין בּוֹזָה כִּי יִשְׂרָאֵל אֲמָרוּ כִּדְרָךְ כָּל הַבָּאִים לְהִילָחֵם בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָה שְׂשׁוֹלְחִים לְפָנֵיהֶם אֲנָשִׁים לְדַעַת הַדְּרָכִים וּמִבּוֹא חֲעָרִים, וּבְשׁוֹבֶם יִלְכוּ הַתּוֹרִים בְּרֹאשׁ הַצֶּבֶא לְהוֹרוֹת לְפָנֵיהֶם הַדְּרָכִים, כַּעֲנִין שְׂנֵאֲמֵר: 'הִדְאָנוּ נָא אֵת מִבּוֹא הָעִיר, וְשִׁיתְנוּ לָהֶם עֲצָה בָּאֵי זֶה עִיר יִלְחֲמוּ תַחֲלִילָה, וּמֵאִיָּה צִד יִהְיֶה נֹחַ לְכַבּוֹשׁ אֵת הָאָרֶץ... וְזוֹ עֲצָה הַגּוֹנָה בְּכָל כּוֹבְשֵׁי אֲרָצוֹת, וְכֵן עָשָׂה עוֹד מִשָּׁה שְׂנֵאֲמֵר 'וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְרַגֵּל אֶת יַעֲזָר, וְכֵן בִּיהוֹשֻׁעַ בּוֹ נֹחַ 'שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מִגְּרָלִים'. וְעַל כֵּן הִיָּה טוֹב בְּעֵינֵי מֹשֶׁה, כִּי הִכְתוּב לֹא יִסְמַד בְּכָל מַעֲשָׂיו עַל הַנֶּס, אֲבָל יִצוּה בְּנִלְחָמִים לְהַחֲלִץ לְחַיִּשְׁמֵר וּלְאֲרוֹר, כִּאֲשֶׁר בֹּא הַכְּתוּב בְּמַלְחָמַת הַעִי שְׁהִיתָה עַל פִּי ה', וּבְמִקּוֹמוֹת רַבִּים, אִזְ נִמְלֵךְ מֹשֶׁה בְּשִׁכְיָהּ וְנִתְּן לוֹ ה' רִשׁוֹת, וְאָמַר לוֹ 'שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיִתְרוּ אוֹת אֶרֶץ כְּנַעַן, וְיִדְעוּהָ וְיִגִּידוּ לָכֶם, וְעַל פִּיהֶם תִּתְיַעֲצוּ בְּעֵינֵי הַכִּיבּוֹשׁ'

4. וְיִגְדַל מִטּוֹב הַיָּמִים

וְחַמּוּשִׁים עַלֹּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" "עַל דְּרָךְ הַפֶּשֶׁט יִצְאֹו יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם חַלּוּצִים כִּאֲנָשִׁי צְבָא הַיּוֹצֵאִים לְמַלְחָמָה. וְאֵעִ"פ שְׂאִין יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁאֵר הָעַמִּים, שִׁיְהִיו צְרִיכִין לְהוֹדִיין כְּגַד הַאֲוִיבִים, דְּרָךְ הַתּוֹרָה לְצוּרַת שִׁיתְנַהֵג אָדָם בְּמִקְצַת בְּדָרְךְ הַטְּבַעִי וְהַמְקַרָה וְאַחֲרֵי כֵן יַפְעַל הַנֶּס. וְכֵן מְצִינוּ שְׂאֲמֵר הַקַּב"ה לְיִהוֹשֻׁעַ: שִׁים לְךָ אֹרֵב לְעִיר מֵאַחֲרֶיהָ, וְעַם מְלוֹמְדֵי הַנִּיטִים וְהַנְּפִלָאִית לְמַה יִּצְטָרוּ לְאֹרֵב, אֲלֵא שְׂרַצוֹן הַתּוֹרָה בְּכָךְ שִׁיעֲשֶׂה הָאָדָם בְּדָרְךְ הַטְּבַעִי כָּל מַה שְׁבִירוֹ לְעִשׂוֹת, וְהַשֵּׁאֵר יִנַּח בְּיַדֵּי שָׁמַיִם. וְכֵן אֲמַר שְׁלַמַּח הַמֶּלֶךְ ע"ה: 'סוֹס מוֹכֵן לַיּוֹם מְלַחְמָה וְלֵה' הַתְּשׁוּעָה, כְּלוֹמֵר חַיִּיבִים בְּנֵי אָדָם לְחַיִּשְׁמֵר בְּנַפְשׁוֹתֵיהֶם וּלְהַכִּין סוֹסִים וְכָלֵי מַלְחָמָה, וְהַקַּב"ה יוֹשִׁיעַ כִּי הַתְּשׁוּעָה לוֹ לְבַדוֹ יִתְבַרֵךְ"

7. וְיִגְדַל מִטּוֹב הַיָּמִים

בְּרַכַּת הַמִּינִים. עַמֵּד שְׂמוּאֵל הַקָּטָן וְתַקְנָה" (בְּרַכּוֹת כ"ח). כָּל הַבְּרַכּוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה, שֶׁהֵן מְלֵאוֹת חֶסֶד וְאַהֲבָה, רָאוּי לְתַקְנֵן כָּל חֶסֶד הַרְאוּי לְמַעֲלָה רּוֹמְמָה כּוֹזָתָה, לְעִרוֹךְ תְּפִלוֹת קְבוּעוֹת לְגוּי קְדוּשׁ וְעַם חֶסֶד וְנִבּוֹן. אֲבָל בְּרַכָּה זוֹ שֶׁל הַתְּפִלָּה, שֶׁבְּתוֹכָהּ אֲצוּרִים דְּבָרִים שֶׁל שְׂנֵאָה וּמִשְׁטָמָה, וְהָאָדָם בְּאִשְׁר הוּא אָדָם אֵי-אֲשֶׁר כָּלֵל שְׂלֵא תִמְצֵא בְּקִרְבוֹ אִינוֹ שְׂנֵאָה טְבַעִית לְאֲוִיבֵי נַפְשׁוֹ וְרוֹדְפֵי עַמּוֹ, צְרִיכָה הִיא לְבֹא דוֹקָא מִמֵּי שְׂכּוּלוֹ טְהוֹר וְקֹדֶשׁ לְד', שְׁתַּכּוֹנֵת הַשְּׂנֵאָה הַטְּבַעִית אִין בְּלִבְבוֹ כָּלֵל, וְרַק מִפְּנֵי שְׁעִי תַקְלָתָם שֶׁל הַרְשָׁעִים הַמְכַשִּׁילִים מִתּוֹסֶרֶת הַהַתְּגַלוֹת שֶׁל הַתְּכִלִּית הַכְּלָלִית, יַעֲתֵר אֵל ד' לְהוֹדוֹךְ אוֹתָם. אֲבָל אִם יִשְׂאֵר בְּלִבְבוֹ אִיזָה רִגֵּשׁ כַּל-דְּהוֹ שֶׁל שְׂנֵאָה מִפְּנֵי הַהַתְּנַגְּדוֹת הַטְּבַעִית, אַף שְׁהִיא קֹדֶשׁ לְד' בְּהַתְּחַלְתָּהּ, מ"מ תִּגְבֵּר בְּלִבְבּוֹ לְהִיָּת גִּיכ לְשְׂנֵאָה טְבַעִית חוּץ מִשְׁוֹרַת הַכּוֹנֵה אֲשֶׁר דֹּרֵשׁ תְּמִיד בְּנַפּוֹל אוֹיֵבךְ אֵל תְּשַׁמּוּ וְגו', וְהַסִּיד מְלַבְּבוֹ כָּל רִגֵּשׁ שְׂנֵאָה גַם לְשׁוֹנָאֵי נַפְשׁוֹ, וְהוּא כְּשִׁיתְעוֹרֵר לְתַקֵּן בְּרַכָּה לְמִינִים לֹא תִמְצֵא בַּה כִּי-אִם רִגֵּשׁ לֵב טְהוֹר לְתַכְלִית הַטּוֹב הָאֲמַתִּי הַכְּלָלִי.

"לְשִׁנָּה הָאַחֲרַת שְׂכַחָה, וְהַשְׁקִיף בַּה שְׁתִּים וְשִׁלֵּשׁ עֲשׂוֹת" (שם). אֲנוֹ אוֹמְרִים תְּפִלְתָּנוּ ע"פ דַּעַת הַמִּיִּסְדִּים הָאֱלֹהִיִּים, וְגַם שְׂרַגְשׁוֹתֵיהֶם גְּבַהוּ מֵאֵד מְדַרְכֵינוּ, אֲנוֹ סוֹמְכִים עַל דַּעַתָּם הַרּוֹמְמָה הָאֱלֹהִית. אֲמַנֵּם הוּא ע"ה, הַמִּיִּסָד וְהַמְתַּקֵּן, דֹּרֵשׁ שְׁתִּיהִי תְּפִלְתּוֹ נּוֹבַעַת מִמַּעַמְקֵי נַפְשׁוֹ הַקְּדוּשָׁה לְכָל פְּרִטְיָה. אֲבָל הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבְּרַכָּה לְמִינִים הִיא צְרִיכָה מִעַמֵּד נַפְשׁ גְּבוּהָ וְנִשְׂא מֵאֵד, כְּדִי שְׁתַּבֵּא דוֹקָא מִטְהַרְת לֵב קְדוּשָׁה, הַדְּבַק בְּאֱלֹהִים חַיִּים וְזִמְכִיר שְׁכָל בְּרִיּוֹתֵי חַיִּיבִים לְפָנָיו, כִּי מַעֲשֵׂי יְדִיו כּוֹלֵם, אֲלֵא שְׁעַם כִּיז יִגְבִּיר שְׁכָלוֹ עַל הַרְגִּשְׁתּוֹ וְיִדְמָה בַּה לְאֲדוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, שְׂמַנְהִיג עוֹלָמוֹ גַם בְּמִשְׁפַּט עִם הַרְתַּמִּים. וְרַק בְּחִיּוֹת הָאֱלֹהִי הַלּוּזָה מוֹכַשֵׁר לּוּזָה הִיתָה עֲלֵיו יָד ד' לְקֹדֶשׁוֹ בְּקְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה לְמַעַן תִּקְוֶן תְּפִלָּה זוֹ. אֲבָל הַצִּיּוּרִים הַטְּהוֹרִים מִשְׁתַּכַּחִים וְצְרִיכִים לְסִיעֵתָא דְשִׁמְיָא, וְלִשְׁנָה הָאַחֲרַת הַשְׁקִיף שְׁתִּים וְשִׁלֵּשׁ עֲשׂוֹת עַד שְׂמַצָּא בְּנַפְשׁוֹ אֵת הַכְּשֵׁר הַקְּדוּשָׁה וְהַטְּהַרְתָּ הַרְאוּיָה לְבְּרַכָּה זוֹ, שְׂנֵאֲמֵרָה לְפִי מְלוֹתֶיהָ בְּרוּחַ שְׂנֵאָה, וְשְׁתַּהֲיָה עִם כִּיז מְלֵאָה רוּחַ אַהֲבָה וְחֶסֶד, וְרַק קִנְיַת ד' צְבָאוֹת, בַּחֲשֵׁקוֹ אֵל תְּכִלִּית הַשְּׁלֵמוֹת, בְּהַגְלוֹת כְּבוֹד ד', בְּסוֹר כָּל מְנִיעָה וְכָל סִיג, תַּעֲשֶׂה זֹאת.

6. וְיִגְדַל מִטּוֹב הַיָּמִים

"וְאֵת אִשְׁתּוֹ לְקַחַת לְךָ לְאִשָּׁה", לְקוּהִין יִשׁ לְךָ כּוּה, דְּאֲר"שׁ בִּינ אֲר"י, כָּל הַיּוֹצֵא לְמַלְחָמַת בִּי"ד כּוֹתֵב לְאִשְׁתּוֹ גִּט כְּרִיתוֹת. הָאוֹמוֹת, שְׂמַטְרַת הַרְיִיתָן הִיא חֲמֵרִית, וְהֵנָּן מְצוּיִירוֹת כַּעֲין אֲגוּדַת שׁוֹתְפִים לְצְרִכֵי קְנִינִים אֲהוּכִים אִו נִדְרָשִׁים לְהֵן, אֲצִלָּן תְּהִיָה אַהֲבַת הָאוֹמָה בְּכָלֵלָה רַק אִז מְבוֹסְטָה, כְּשִׁתְּהִיָה תְּמִיד תּוֹרוֹת אֵל הַפְּרִטִים, אֵל הַטְּכַת מְצַב הַמְּשַׁפְּחָה הַיְחִידָה שְׁלִשָּׁם הַטְּכַתָּה הַתְּאֲגָדָה הָאוֹמָה, כְּשֵׁם שְׁחִיּוֹת מְדַבְּרִיּוֹת הַבוֹדְדוֹת כְּטַבְעֵן מִתְּקַבְּצוֹת לְפַעֲמִים לְרַגְלֵי צָרָה מְשׁוֹתֶפֶת אִו לְמַחְזָה רִיּוֹחַ שֶׁל טְרַף מְשׁוֹתֶף. ע"כ, אִימוֹץ הַזְּכֵרַת הַמְּשַׁפְּחָה וְאִיגוּדָה לְפִי מְצַבֵּן הֵן, הוּא רָאוּי לְהִיָּת מִמְכַשְׁרֵי וְרִיזוֹת הַקֶּרֶב, ע"כ הִיוּ הַנְּשִׁים בָּאוֹת בְּמַלְחָמָה וּמְשׁוֹתֶפֶת עִם הַבַּעֲלִים. לֹא כֵאלֵה חֲלַק יַעֲקֹב, שְׁתַּכְלִית מְצִיאוֹת הָאוֹמָה, מְצַד צוּרְתָהּ, מְצַד נִשְׁמַתָּה וְאֹרַח חַיִּיהָ, בְּשִׁבִיל קְדוּשָׁתָה וְרוּחַ ד' הַשְּׁפוּךְ עֲלֶיהָ, זֶהוּ הָאוֹצֵר הַיּוֹתֵר יָקָר מְכָל תְּמֵדָה, זֶהוּ הַחֲפֵץ הַעֲלִיּוֹן שֶׁל כָּל יְחִיד בְּאוֹמָה וְשֶׁל כָּל הַכְּלָל כּוֹלוֹ, זֶהוּ הַנּוֹתֵן עַז וְעִטְרָה לְהוֹיִית הַמְּשַׁפְּחָה עֲצֻמָּה בְּצַבִּיּוֹנָה הַמְּקוֹדֶשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי. ע"כ, כְּבֵא הַתּוֹר לְעַבּוֹד לְטוֹבַת הָאוֹמָה בְּכָלֵלָה, אִז כְּשִׁרְגָא כְּשִׁיְהֵרָא תְּכַטֵּל אַהֲבַת הַמְּשַׁפְּחָה, לְכָל תַּחֲלֵל אֵת עַז אַהֲבַת הָאוֹמָה. הַיְצִיָּאָה לְמַלְחָמָה לֹא הִיתָה ע"פ חֲשַׁבּוֹן שֶׁל הַצִּלְחַת הַפְּרִט, שְׁחַשְׁבּוֹ הוּא צִיִּיר בְּעַצְמוֹ כֵּאלִילוֹ הַתִּיאֵשׁ מִן הַחַיִּים הַפְּרִטִיִּים, וְהוֹלֵךְ הוּא בְּשַׁמְחָה ע"מ לְמוֹת מוֹת גְּבוּרִים וְקְדוּשִׁים בְּמַלְחָמַת ד' לְרוֹמֵם קֶרֶן לְעַמּוֹ, ע"כ כּוֹתֵב גִּט כְּרִיתוֹת לְאִשְׁתּוֹ לִיאֵשׁ אֵת לְבַבּוֹ בְּכָל הַאֲפִשְׁרֵי מִקְשֵׁר מְשַׁפְּחָה וּמֵהַרְעִיּוֹן הַפְּרִטִי הַתְּלוּי בּוֹ, בְּהִיּוֹתוֹ דוֹרֵךְ מֵהַלֵּךְ שֶׁל רַעֲיוֹן יוֹתֵר כְּלָלִי וְיוֹתֵר עֲלִיוֹן, מֵהַלֵּךְ עֲבוּדַת הַקּוֹדֶשׁ שֶׁל הָעַם כּוֹלוֹ.